dosar nr.2-19002603-05-2a-09012024 Judecătoria Cahul, judecător D.Bosîi

D E C I Z I E

02 iulie 2024 mun.Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul
în componența:
președintele ședinței de judecată, judecător Vitalie Movilă
judecătorii Serghei Pilipenco, Evghenii Dvurecenschii
cu grefierul Anastasia Uzun
cu participarea: apelantei Elena Șendrea și reprezentantului apelantei - avocat Arnaut Alexandru; reprezentantului intimaților Iana Butnaru și Ana Gorbatiuc - avocat Elena Stănilă; intervenienților accesorii Nicolai Turceac și Vladislav Crețu; interpretului Aliona Roman,

a judecat în ședință publică, în ordine de apel, cauza civilă la acțiunea reclamantelor Gorbatiuc Ana și Butnaru Iana (succesor în drepturile reclamantei Crețu Maria) împotriva pârâtei Șendrea Elena, privind nulitatea testamentului și certificatului de moștenitor legal, radierea înregistrării dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile, la apelul declarat de avocatul Arnaut Alexandru în interesele pârâtei Șendrea Elena, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 05 mai 2023 -

C O N S T A T Ă :

1. La 07 februarie 2019 reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana au depus la Judecătoria Cahul cererea de chemare în judecată împotriva pârâtei Șendrea Elena, prin care pretind: **1.** anularea certificatului de moștenitor legal înregistrat cu nr.1662, eliberat de notarul public Chiciuc Oxana la 29 ianuarie 2018 pe numele Turceac Mihail asupra averii succesorale compuse din casa de locuit cu nr. cadastral ***** situată în ***** r-l Cahul; **2.** radierea din Registrul bunurilor imobile a informației cu privire la înregistrarea casei pe numele Turceac Mihail cu reînregistrarea bunului conform hotărârii instanței de judecată; **3.** anularea testamentului din 13 februarie 2018 întocmit de notarul Oxana Chiciuc asupra casei de locuit din *****, r-l Cahul nr. cadastral ***** pe numele Șendrea Elena.

În motivarea pretențiilor sale reclamantele au indicat în cerere, că la data de ***** a decedat tatăl lor, Turceac Fiodor. Turceac Fiodor a fost căsătorit cu Turceac Elizaveta și au dobândit în timpul căsătoriei casa de locuit situată în *****, r-l Cahul, cu nr. cadastral *****. După decesul tatălui, casa de locuit a rămas moștenire legală, în casă rămânând să locuiască mama Turceac Elizaveta și fratele mai mic Turceac Mihail. La ***** a decedat mama Turceac Elizaveta, în casă a rămas să locuiască fratele Turceac Mihail, iar casa a rămas moștenire legală tuturor copiilor, și anume: Turceac Ion, Turceac Nicolae, Turceac

Mihail, Crețu Maria și Gorbatiuc Ana, deci nefiind deschisă de nimeni procedura succesorală în termenul de 6 luni de la deces.

Ulterior, la data de ***** a decedat fratele Turceac Mihail. Surorile Maria și Ana (reclamantele) s-au adresat notarului pentru a acceptarea succesiunii, însă notarul Chiciuc Oxana a refuzat, pe motiv că nu dispun de acest drept, deoarece fratele Turceac Mihail este proprietarul casei în litigiu și tot el a lăsat testament pe numele concubinei Șendrea Elena. Notarul a prezentat ca dovadă forma 39, eliberată la 30.01.2010 de Primăria Badicul Moldovenesc raionul Cahul, în care nu sunt indicați ca moștenitori surorile, fiind indicați doar frații Ion și Nicolae, de la care Turceac Mihail a obținut declarații de refuz în folosul său.

Au fost nevoiți să se adreseze organelor de drept să investigheze acest caz de falsificare a unui document oficial (forma 39) de către factorii de decizie din cadrul APL Badicul Moldovenesc, r-l Cahul, prin acțiunile cărora reclamantele au fost deposedate de dreptul la moștenire. Din această investigație au stabilit circumstanțe care le-a determinat să formuleze prezenta acțiune. Astfel, la 29 ianuarie 2018 notarul public Chiciuc Oxana a eliberat certificatul de moștenitor legal nr.1662 pe numele fratelui Turceac Mihail, pentru toată averea succesorală după decesul mamei Turceac Elizaveta, în baza unei cereri din 19 mai 2017 (decesul mamei sale fiind la *****), deci peste termenul de 6 luni, fără să fie chemați la dezbateri succesorale toți moștenitorii legali de clasa I.

După decesul mamei, proprietari ai casei au rămas toți succesorii legali de clasa I (toți 5 copii), din acest considerent dreptul de proprietate nu poate fi încălcat în mod arbitrar. Turceac Mihail nu putea accepta moștenirea legală după 9 ani de la decesul mamei sale și să dețină certificatul de moștenitor legal al întregii averi succesorale, fără acordul tuturor moștenitorilor legali chemați la moștenire, fără dezbateri succesorale, or certificatul de moștenitor constituie acordul de voință dintre toți moștenitorii. La data eliberării certificatului de moștenitor 29 ianuarie 2018, au existat și alți moștenitori legali cu cotă-parte egală - copiii defuncților.

Consideră, că fratele Turceac Mihail a dus în eroare notarul cu privire la existența celorlalți moștenitori legali, care pretind la succesiune, a tăinuit acest fapt, ceea ce a condus la evitarea acțiunilor notarului la stabilirea tuturor succesorilor, el având drept scop lipsirea succesorilor de la succesiune. Despre faptul că pârâtul a devenit proprietarul întregului patrimoniu succesoral au aflat la data de 13 septembrie 2018, în momentul solicitării informației din Registrul bunurilor imobile, când a primit de la OCT Cahul informația privind proprietarul casei de locuit. Certificatul de moștenitor legal a constituit temeiul înscrierii dreptului de proprietate pe numele lui Turceac Mihail asupra casei situată în *****, r-l Cahul, cu nr.cadastral ***** Consideră că scopul lui Turceac Mihail a fost de a-i deposeda de casa părintească, pentru că imediat după înregistrarea dreptului de proprietate la OCT Cahul la 01 februarie 2018, la data de 13 februarie 2018 a întocmit la același notar Chiciuc Oxana un testament pe numele concubinei sale Șendrea Elena.

În drept pretențiile acțiunii sunt întemeiate pe prevederile art.64 alin.(2),(5) din Legea nr.145 din 08.11.2002 cu privire la notariat; art.1557 Cod civil; art.166-167, 216, 175-178 Cod de procedură civilă.

2. Prin încheierea Judecătoriei Cahul sediul central din 12.02.2019 în proces au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii Turceac Ion, Turceac Nicolae și secretarul Consiliului local *****, Iancu Ala /f.d.26/.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 06.06.2022 în proces au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii Crețu Vladislav, Crețu Alexandru, Crețu Nicolai, Butnaru Iana /f.d.117/.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 15.11.2022 s-a dispus înlocuirea reclamantei Crețu Maria, care a decedat pe parcursul examinării cauzei, cu succesorul în drepturi procesuale Butnaru Iana /f.d.127/.

3. Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 12.02.2019 s-a dispus aplicarea sechestrului pe bunul imobil cu nr. cadastral *****, casa de locuit în *****, r-l Cahul /f.d.121/.

4. La 05 mai 2023 Judecătoria Cahul a pronunţat hotărârea, prin care a admis acțiunea reclamantelor și a hotărât :

- se anulează certificatul de moștenitor legal, înregistrat cu nr.1662, eliberat de notarul Chiciuc Oxana, la data de 29.01.2018, pe numele lui Turceac Mihail, asupra averii succesorale rămase după decesul cet. Turceac Elizaveta, asupra masei succesorale, bun imobil teren pentru construcții nr. cadastral *****, casă de locuit nr. cadastral *****.01, construcție accesorie nr. cadastral *****.02, situată în *****, r-l Cahul, *****;
- se anulează testamentul autentificat de notarul public Chiciuc Oxana, cu nr.2567, eliberat la data de 13.02.2018 asupra masei succesorale, bun imobil, teren pentru construcții nr. cadastral *****, casă de locuit nr. cadastral *****.01, construcție accesorie nr. cadastral *****.02, situată în *****, r-l Cahul, *****, eliberat Elenei Șendrea;
- se readuc în poziția inițială părțile Crețu Maria, Gorbatiuc Ana, Șendrea Elena, Turceac Nicolae, Crețu Vladislav, de până la eliberarea certificatului de moștenitor legal nr.1662, eliberat de notarul Chiciuc Oxana, la data de 29.01.2018, pe numele lui Turceac Mihail;
- se readuc în poziția inițială părțile Crețu Maria, Gorbatiuc Ana, Șendrea Elena, Turceac Nicolae, Crețu Vladislav, de până la eliberarea testamentului autentificat de notarul public Chiciuc Oxana, cu nr.2567, din data de 13.02.2018;
- se rectifică în registrul cadastral înscrierea despre proprietar, cu înlocuirea proprietarului Turceac Mihail ***** (12.01.*****) cu proprietarul Turceac Elizaveta, (19.11.1934), cod personal 2001075217353, asupra bunurilor imobile: teren pentru construcții nr. cadastral *****; casă de locuit nr. cadastral *****.01; construcție accesorie nr. cadastral *****.02, situate în *****, r-l Cahul, *****;
- se mențin măsurile de asigurare a acțiunii aplicate în baza încheierii judecătoriei Cahul sediul Central din 12.02.2019.

Pentru a pronunţa hotărârea prima instanță a reținut că, la emiterea certificatului de moștenitor, Turceac Mihail fără acordul tuturor moștenitorilor legali chemați la

moștenire, fără careva dezbateri succesorale, ducând în eroare notarul cu privire la existența celorlalți moștenitori legali, care pretind la succesiune a tăinuit acest fapt, ceea ce a condus la evitarea acțiunilor notarului la stabilirea tuturor succesorilor, el având drept scop lipsirea succesorilor de la succesiune. Instanța de fond a constatat că, la eliberarea certificatului forma 39, de către secretarul consiliului sătesc Badicul Moldovenesc a fost admisă o eroare, nefiind indicat întreg cercul de moștenitori ai decedatei Turceac Elizaveta, și anume nu a fost indicat numele a încă doi membri cu vocație succesorală Crețu Maria și Gorbatiuc Ana – certificat pe care Turceac Mihail l-a prezentat notarului și a obținut certificatul de moștenitor legal.

Reținând erorile admise de secretarul Consiliului sătesc Badicul Moldovenesc și acțiunile lui Turceac Mihail, instanța a reținut că notarul Chiciuc Oxana nu a fost în cunoștință de faptul că în dosarul succesoral deschis, urmau a fi incluse și Crețu Maria și Gorbatiuc Ana, și a conchis că certificatul de moștenitor legal eliberat lui Turceac Mihail este lovit de nulitate și nu poate avea valoare juridică, iar efectele produse ulterior de acesta, urmează a fi și ele declarate nule, așa cum este și testamentul eliberat de Turceac Mihail pârâtei Șendrea Elena. Pe final instanța de fond a considerat necesar de radia înscrierea despre proprietarul imobilului litigios, cu înlocuirea proprietarului Turceac Mihail cu proprietarul Turceac Elizaveta.

În confirmarea legalității hotărârii adoptate, prima instanță a aplicat următoarele norme ale legii materiale:

art.509 alin.(2) Cod civil: „*dreptul de proprietate se poate dobîndi, în condiţiile legii, prin ocupaţiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum şi prin hotărîre judecătorească atunci cînd aceasta este translativă de proprietateca efect al dobîndirii cu bună-credinţă*”;

art.70 al Legii nr. 246 din 15.11.2018 cu privire la procedura notarială: *„1) pentru deschiderea procedurii succesorale, notarul verifică în prealabil dacă procedura succesorală nu a fost deschisă anterior. Notarul, primind informaţia despre deschiderea procedurii succesorale de alt notar, informează despre aceasta solicitantul. (2) Procedura succesorală notarială se deschide în baza cererii autentificate de deschidere a procedurii succesorale a oricărui dintre succesibili, a creditorilor masei succesorale, a legatarilor, a executorilor testamentari, a autorităţilor tutelare, organelor fiscale, precum şi a oricărei alte persoane care justifică un interes legitim. (3) În cerere solicitantul va comunica pe proprie răspundere numele, prenumele, ultimul domiciliu al celui ce a lăsat moştenirea, data aflării despre deschiderea moştenirii, datele de stare civilă ale celui ce a lăsat moştenirea, cercul de moştenitori din clasa chemată la succesiune, domiciliul cunoscut al acestora, solicitarea inventarierii, alte date pertinente”*;

art.1432 alin.(1),(3) Cod civil (în vigoare până la 01.03.2019): „*Moştenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate (cel ce a lăsat moştenirea) către succesorii săi. Moştenirea are loc conform testamentului (succesiune testamentară) şi în temeiul legii (succesiune legală)”*;

art.1433 alin.(1) lit.b) Codul civil: *„Pot fi moştenitori, în cazul succesiunii b) legale, persoanele care se aflau în viaţă la momentul decesului celui ce a lăsat moştenirea,*

precum şi copiii celui ce a lăsat moştenirea concepuţi în timpul vieţii lui şi născuţi vii după decesul acestuia";

art.219 alin.(1),(2) Cod civil: „*actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conţinutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilităţii de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestaţiei*".

5. La 30 mai 2023 pârâta Șendrea Elena prin intermediul reprezentantului-avocat Arnaut Alexandr a depus cerere de apel, iar la 14 februarie 2024 cerere de apel motivată, solicitând casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 05 mai 2023, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii reclamantelor Crețu Maria și Gorbatiuc Ana.

Avocatul Arnaut Alexandr a invocat în cererea de apel, că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată, concluziile expuse contravin circumstanțelor cauzei. Argumentele reclamantelor Crețu M. și Gorbatiuc A., precum că actele notariale întocmite de notarul Chiciuc Oxana nu corespund realității și-s întocmite cu încălcarea legislației, nu sunt confirmate prin probe, sunt declarative. După decesul Elizavetei Turceac la *****, fiul Turceac Mihail la 28.10.2009 – în termenul de 6 luni stabilit de lege a depus cerere de acceptare a succesiunii la notarul Chiciuc Oxana. Turceac Mihail a întocmit testamentul la 13.02.2018 la notarul Chiciuc Oxana. Conform testamentului terenul și locuința cu nr.cadastral ***** au fost lăsate moștenire Elenei Șendrea. După decesul testatorului Turceac Mihail, testatara Șendrea Elena s-a adresat la notarul Chiciuc Oxana în termenul de 6 luni pentru primirea certificatului de moștenitor. La 12.09.2018 notarul Chiciuc Oxana i-a eliberat Elenei Șendrea certificatul de calitate de moștenitor. Notarul Chiciuc Oxana pe parcursul multor ani până la eliberarea certificatului de moștenitor legal din 29.01.2018 a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru a stabili cercul persoanelor care au dreptul la moștenire și dreptul la cotă-parte în conformitate cu prevederile Codului civil până la 01.03.2019. După expirarea termenului de 6 luni de la data deschiderii succesiunii, certificatul de moștenitor legal poate fi eliberat moștenitorului în orice moment la cererea acestuia, fără acordul celorlalți moștenitori. Niciunul dintre temeiurile nulității testamentului prevăzute la art.1469 alin.(2),(3) Cod civil (în redacția până la 01.03.2019) nu au fost invocate de reclamanți, și nici stabilite de instanța de judecată. Conform art.1517 CC (în redacția până la 01.03.2019), termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei. În speță, succesiunea după decesul Elizavetei Turceac a fost deschisă la ***** (data decesului *****). Moștenitorul Turceac Mihail în calitate de moștenitor de clasa I a acceptat succesiunea în termenul de 6 luni, stabilit de lege, depunând la notar cerere de eliberare a certificatului de moștenitor legal. Moștenitorii de clasa I, Turcea Ion și Turceac Nicolai, în conformitate cu art.1526 (în redacția până la 01.03.2019) în termenul de 6 luni din momentul deschiderii succesiunii au renunțat la moștenire în favoarea fratelui Turceac Mihail, depunând declarație la 01.02.2010 către secretarului Consiliului primăriei *****, indicând că nu

intenționează să depună la notar cerere de acceptare a succesiunii după decesul mamei, și nici cerere în instanța de judecată pentru restabilirea termenului de acceptare a succesiunii. Reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana, în calitate de moștenitori de clasa I, pe parcursul a 10 ani, începând cu ***** din momentul decesului Elizavetei Turceac și până la 29.01.2018 când a fost eliberat certificatul de moștenitor legal lui Turceac Mihail, aveau posibilitate de acceptare a succesiunii fie prin depunerea cererii la notar, fie prin depunerea acțiunii în instanța de judecată privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii. Însă reclamantele nu au folosit acest drept. Este evident că reclamantele aveau familie, propriile locuințe, iar proprietatea mamei Turceac Elizaveta a trecut fratelui Turceac Mihail, care a intrat de facto în posesiunea patrimoniului succesoral, și prin depunerea declarației la notar. Toți moștenitorii de clasa I, inclusiv reclamantele, erau de acord și nu au pretins la moștenirea mamei Turceac Elizaveta. Toate problemele au apărut după decesul fratelui Turceac Mihail, care a testat toată moștenirea nu rudelor sale, ci concubinei Șendrea Elena. În ce privește recunoașterea nulității testamentului lui Turceac Mihail din 13.02.2018, nu există temeiuri de nulitate și anulare a acestuia. Toate acțiunile notarului Chiciuc Oxana privind întocmirea testamentului și eliberarea certificatului de calitate de moștenitor Elenei Șendrea, au fost efectuate în conformitate cu legislația civilă. Conform art.1538 CC (în redacția până la 01.03.2019), acceptarea sau renunţarea la moştenire pot fi contestate în termen de 3 luni din ziua când persoana interesată a aflat despre faptul că pentru aceasta există motiv întemeiat. Reclamantele nu au folosit acest drept, dat fiind că erau de acord cu transmiterea moștenirii după decesul mamei Turceac Elizaveta, fratelui Turceac Mihail. Secretarul consiliului sătesc Badicul Moldovenesc la momentul eliberării certificatului nr.39, a folosit Registrele de evidenţă a gospodăriilor, unde Crețu Maria și Gorbatiuc Ana nu figurau, deoarece în acea perioadă locuiau în afara localității Badicul Moldovenesc. Nu este clar de ce instanța de fond nu a aplicat, dar a ignorat prevederile art.1516-1517, 1538 CC (în redacția până la 01.03.2019), care au fost respectate de moștenitorul Turceac Mihail și notarul Chiciuc Oxana, iar reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana au omis termenul de contestare și acceptare a succesiunii, fără motive întemeiate. Instanța a atras în proces pe moștenitorii Turceac Ion și Turceac Nicolai, care au renunțat la moștenire după decesul mamei Turceac Elizaveta, în favoarea fratelui Turceac Mihail. Conform art.1536 CC (în redacția până la 01.03.2019), declaraţia de renunţare la succesiune este ireversibilă. Însă instanța a ignorat prevederile legii. Turceac Ion și Turceac Nicolai în cadrul ședinței de judecată au confirmat renunțul său la moștenire după decesul mamei Turceac Elizaveta, în favoarea lui Turceac Mihail. Readucând în poziția inițială părțile, instanța urma să țină cont de prevederile art.265 lit.f) CPC și să adopte o hotărâre de încetare a procesului în cazul decesului uneia din părți, la caz decesului reclamantei Crețu Elena, dar să nu readucă în poziția inițială.

În drept cererea de apel este întemeiată pe prevederile art.357-365, 360, 385 Cod de procedură civilă.

6. Procedura de citare a fost legal executată.

Reprezentantul apelantei Şendrea Elena - avocatul Arnaut Alexandru, în ședința instanței de apel a solicitat admiterea propriului apel pe motivele invocate. A menționat că, după decesul Elizavetei Turceac, moștenitorii de clasa I sunt 3 fii și 2 fiice. După decesul mamei, Turceac Mihail s-a adresat în termen de 6 luni pentru perfectarea moștenirii, iar ceilalți 2 frați au scris cerere de renunț la moștenire în favoarea lui Turceac Mihail. Secretara Primăriei a eliberat certificatul, indicând numele moștenitorilor conform Registrului de evidenţă a gospodăriilor, unde nu figurau Crețu Maria și Gorbatiuc Ana, ultimele și-au schimbat numele și erau plecate din localitate. Astfel certificatul eliberat de secretara Primăriei este valabil. Sunt absurde argumentele instanței, precum că certificatul dat nu este valabil. Turceac Mihail în termen de 6 luni s-a adresat la notar cu cererea de acceptare a succesiunii, prezentând renunțul la moștenire a celor doi frați. După 6 luni notarul a eliberat certificatul de moștenitor legal pe numele Turceac Mihail. Nu este clar – de ce reclamantele Crețu M. și Gorbatiuc A. nu s-au adresat în termen de 6 luni cu cererea de acceptare a succesiunii. Pe parcursul a 10 ani reclamantele cunoșteau că Turceac Mihail a devenit moștenitor legal și a acceptat succesiunea, însă nu au contestat hotărârea notarului privind eliberarea certificatului de moștenitor legal. Turceac Mihail a înregistrat dreptul de proprietate și era în drept să dispună de moștenirea sa, indicând pe oricine în testament. Reclamantele nu au indicat nici un temei de nulitate a testamentului.

Apelanta Şendrea Elena în ședința instanței de apel a solicitat admiterea apelului pe motivele invocate în cererea de apel. Suplimentar a menționat, că nu este de acord cu anularea testamentului. Nu a înregistrat căsătoria cu Turceac Mihail. Locuiește în casa dată din 2007. Când s-a dus la notar, Turceac Mihail era bolnav, se deplasa cu ajutorul cârjelor. Turceac M. a vorbit prin telefon cu surorile sale și ele au fost de acord. Ei nu i s-a permis să intre la notar, de aceea ea nu a putut spune că mai sunt încă două surori. Dânsa a chemat surorile când mama lor era bolnavă. Când i-a spus fratelui Nicolai că mama lor e bolnavă, să vină s-o vadă, i s-a răspuns că nu are nevoie, are fecior. Din 2007 nu a locuit în altă parte decât în casa litigioasă.

Reprezentantul intimatelor Gorbatiuc Ana şi Butnaru Iana - avocatul Stănilă Elena, în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului reclamatei Șendrea Elena. A menționat că certificatul de moștenitor a fost eliberat la 29.01.2018, Turceac Mihail era bolnav, nu era căsătorit oficial cu Șendrea Elena, nu au copii comuni, ea nu este rudă. Astfel, doar frații au dreptul la moștenire, necătând că Șendrea E. a locuit în casa părintească. La 13.02.2018 este înregistrat testamentul. Cunoșteau că sunt 2 surori, însă nimeni nu le-a chemat în fața notarului. Notarul era obligat din cuvintele lui Turceac Mihail să stabilească tot cercul de moștenitori. La ***** Turceac M. a decedat, nimeni nu a chemat pe surorile Gorbatiuc A. și Crețu M. Prin forma 39 notarul a fost indus în eroare, nimeni nu le-a sunat și nu a solicitat să se prezente în fața notarului. Dreptul acestora la moștenire a fost restricționat, încălcat de fratele Turceac Mihail, de către secretar și de notar. Certificatul de moștenitor a fost eliberat peste 9 ani, și nu peste 6 luni. În cazul dat urma să se adreseze în instanța de judecată, ceea ce nu a făcut notarul. De aici a părut problema. Reclamantele cunoșteau că timp de 9 ani nu s-a făcut nici un

act de la moartea părintelui și imediat după decesul lui Turceac M. au apărut acte înregistrate pe el. Atât timp cât certificatul de moștenitor legal a fost eliberat cu încălcarea legislației, evident că toate actele succesive acestui document sunt nule. Consideră că a fost încălcată procedura de înregistrare de moștenitor în fața notarului. Solicită declararea nulității actelor pe temeiuri de procedură notarială – a fost depășit termenul de 6 luni, nu a fost deschisă o moștenire, nu a fost anunțată în Monitorul Oficial, să fie chemați toți moștenitorii în fața notarului. Toți cunoșteau despre două fiice, cărora le-a fost încălcat dreptul la moștenire de toți participanții. La eliberarea certificatului de moștenitor a fost încălcată legea cu privire la notariat, inducerea în eroare de către Turceac Mihail a secretarului Primăriei și a notarului. Referitor la carențe privind valabilitatea testamentului, Turceac Mihail era bolnav, testamentul era eliberat la 2 săptămâni de la eliberarea certificatului de moștenitor legal, despre care nimeni nu a cunoscut. Scopul înregistrării dreptului de proprietate a fost eliberarea testamentului, așa cum părțile nu au fost căsătorite, nu aveau copii și nu dobândea dreptul de proprietate. Unicul temei de nulitate a testamentului este că certificatul de moștenitor este lovit de nulitate, fiind o consecință. Testamentul afectează dreptul de proprietate a reclamantelor. După decesul mamei nimeni nu a acceptat succesiunea, interesul reclamantelor este proprietatea rămasă de la părinți. Reclamantele nu s-au adresat în termen de 6 luni. După decesul fratelui reclamantele au aflat despre dreptul de proprietate pe fratele său. Codul civil nu prevede termenul de decădere a dreptului de proprietate. Reclamantele nu s-au adresat în instanța de judecată cu acțiunea privind restabilirea drepturilor succesorale. Nu au depus în instanța o cerere de acceptare a succesiunii sau restabilirea termenului de acceptare a succesiunii. Nu este un termen de adresare în instanța de judecată despre restabilirea unui drept succesoral. Interesul este că reclamantele sunt moștenitorii de drept a defunctei Turceac Elizaveta, iar secretarul și notarul i-au încălcat drepturile constituționale.

Intervenientul accesoriu Turceac Nicolae în ședința instanței de apel a susținut opinia avocatului Stănilă Elena. Afirmă că toți frații și surorile nu au știut că sunt documentele pe casă, după decesul fratelui au aflat. Prezentându-se la secretară pentru primirea banilor pentru înmormântare, au aflat despre testament. Acum cineva s-a făcut gospodar în casa părintească. Fratele Mihail l-a întrebat dacă are pretenții, în Moldova se mențin obiceiurile și anume casa rămâne la acel mic, și la nuntă părinții i-au dăruit casa lui Mihail. Toți au fost de acord, au casă, au unde trăi. În acel timp surorile erau peste hotare. Secretara a știut despre starea lor familială. Nimeni nu i-a explicat consecințele renunțului la moștenire, însă ei erau de acord ca fratele să perfecteze actele. Dânsul nu pretinde la nimic, însă nu este de acord ca casa să fie pe Șendrea E. El locuiește în apropiere, însă nu are voie să intre în ograda părintească. Dânsul a fost numai la Primărie, unde a scris că nu este împotrivă ca fratele să perfecteze documentele pe casă. El nu a știut că documentele vor fi făcute pe concubină. În anul 2010 a renunțat la succesiune în favoarea fratelui mai mic. Nu a discutat cu surorile despre faptul că casa va fi înregistrată pe Mihail. Gorbatiuc A. locuiește în or.Bender din anul 1979. Crețu M. locuia în satul Badicul Moldovenesc. Surorile cunoșteau despre decesul mamei, s-au ocupat de

înmormântare. Dacă casa rămânea pe numele lui Mihail, niciodată nu erau să fie pretenții între frați și surori. Ei voiau ca casa să rămână la fratele mai mic, dar nu cuiva.

Intervenientul accesoriu Crețu Vladislav în ședința instanței de apel a menționat, că surorile nu erau în țară, și testamentul nu s-a întocmit corect. Are pretenții, deoarece soția sa a achitat operația fratelui când era bolnav, a achitat înmormântarea mamei lor. Nu a știut că Mihail a început perfectarea actelor pe casă, iar soția sa pe atunci era în Italia. Dacă casa rămânea pe numele lui Mihail, nu știe dacă erau să fie pretenții între frați și surori.

Cererea de apel a fost examinată în lipsa intimatelor Gorbatiuc Ana și Butnaru Iana, intervenienților accesorii Crețu Alexandru, Crețu Nicolai și notarului Chiciuc Oxana, care, fiind legal citați despre timpul și locul ședinței de judecată, nu s-au prezentat și nu au comunicat motivele neprezentării sale. Intervenienți accesorii Turceac Ion și Iuncu Ala au decedat pe parcursul examinării cauzei. Conform art.379 alin.(1) Cod de procedură civilă, „*neprezentarea în şedinţă de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului*”.

7. Ascultând părțile, verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele şi criticile relatate în cererile de apel, respectând limitele judecării apelului inserate la art.373 Cod de procedură civilă, cu respectarea principiului disponibilității părților de a dovedi circumstanțele pe care le invocă drept temei a obiecțiilor sale (art.118 Cod de procedură civilă), Colegiul judiciar conclude asupra necesității admiterii apelului declarat de avocatul Arnaut Alexandru în interesele pârâtei Șendrea Elena, casării integrale a hotărârii primei instanțe şi emiterii unei noi hotărâri, prin care se respinge ca neîntemeiată acțiunea reclamantelor Gorbatiuc Ana și Butnaru Iana (succesor al reclamantei Crețu Maria) împotriva pârâtei Șendrea Elena, cu privire la nulitatea certificatului de moștenitor legal nr.1662 din 29.01.2018, nulitatea testamentului eliberat la 13.02.2018 de testatorul Turceac Mihail pentru testatara Șendrea Elena, și radierea înregistrării dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile, din următoarele considerente.

Conform art. 362 Cod de procedură civilă, „*termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*”.

Din actele cauzei se constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central a fost pronunțată la data de 05.05.2023. Cererea de apel a fost depusă de pârâta Șendrea Elena prin intermediul avocatului Arnaut Alexandru la 30.05.2023 (ulterior la 14.02.2024 apel motivat). Prin urmare, cererea de apel a fost depusă cu respectarea termenului legal pentru depunerea cererii de apel.

Conform art.239 Cod de procedură civilă, „*hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*”.

În conformitate cu art.386 alin.(1) lit.a),c),d) Cod de procedură civilă, „*hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat*”.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1),(2),(5) Cod de procedură civilă, „*instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă”.*

Iar art.387 lit.c) Cod de procedură civilă stipulează că*, „se consideră că normele de drept material sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a interpretat eronat legea”.*

În conformitate cu art.385 alin.(1) lit.c) Cod de procedură civilă, „*instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre*”.

Colegiul judiciar reține, că prima instanță nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanțele de fapt importante pentru soluționarea cauzei, a adoptat o soluție confuză care nu racordă la circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei.

De asemenea, prima instanță prin aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept materiale, în mod greșit a ajuns la concluzia de a admite acțiunea reclamantelor Gorbatiuc Ana și Butnaru Iana (succesor al reclamantei Crețu Maria), a anulat testamentul, certificatul de moștenitor legal, și a dispus rectificarea înregistrării dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

Evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a casa integral hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre.

8. În şedinţa instanţei de apel s-a constatat, că Turceac Tudor, decedat la *****, a fost căsătorit cu Turceac Elizaveta, decedată la 1*****, conform certificatului de deces din 200.08.2009 (f.d.13). După decesul soților Turceac Tudor și Turceac Elizaveta a rămas moștenire legală casa de locuit, unde a rămas să locuiască fiul Turceac Mihail.

Conform adeverinței eliberată de Primăria ***** din 21.01.2019, Turceac Tudor și Turceac Elizaveta, ambii decedați, au avut 5 copii: Turceac Ion (decedat pe parcursul examinării cauzei); Turceac Nicolae, Turceac Mihail (decedat la *****), Crețu Maria (decedată pe parcursul examinării cauzei) și Gorbatiuc Ana (f.d.12).

La 28 octombrie 2009 Turceac Mihail s-a prezentat la biroul notarial Chiciuc Oxana și a depus cerere de acceptare a succesiunii după decesul mamei sale Turceac Elizaveta, decedată la 1***** (f.d.105).

La 19 mai 2017 Turceac Mihail s-a adresat Biroului Notarial Chiciuc Oxana, depunând declarație prin care a solicitat deschiderea procedurii succesorale după decesul mamei Turceac Elizaveta (f.d.84).

În acest sens, Turceac Mihail a prezentat notarului certificatul nr.30 din 30 ianuarie 2010, eliberat de secretarul Consiliului sătesc Badicul Moldovenesc r-l Cahul, prin care se confirmă că moștenitori de gradul I sunt: fiul Turceac Mihail, a.n.*****; fiul Turceac Nicolae a.n.***** și fiul Turceac Ion a.n.*****(f.d.85).

Totodată, adeverința nr.29 din 30 ianuarie 2010, eliberată de Primăria satului Badicul Moldovenesc r-l Cahul, atestă că defunctei Turceac Elizaveta îi aparține cu drept de proprietate: casa de locuit, terenul aferent casei, cota de teren echivalentă. Succesorii averii fiind: fiul – Turceac Mihail *****, a.n.*****, fiul – Turceac Nicolae *****, a.n.*****, fiul – Turceac Ion *****. Până la deces Turceac Elizaveta a locuit în casa proprie cu fiul său, Turceac Mihail, care a suportat cheltuielile funerare și până la 6 luni a primit succesiunea, a folosit și a administrat toate bunurile decedatului, inclusiv casa locuibilă, a prelucrat terenurile agricole, a achitat taxele pentru aceste bunuri (f.d.86).

La 01 februarie 2010 fii defunctei, Turceac Ion și Turceac Nicolae, au făcut declarații, autentificate de secretarul Consiliului sătesc Badicul Moldovenesc, prin care au renunțat moștenirea ce li se cuvine după decesul mamei Turceac Elizaveta la 1*****. Au confirmat că nu au acceptat moștenirea după decesul mamei Turceac Elizaveta și în continuare nu vor pretinde la ea, nu se vor adresa în instanța în judecată pentru prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și împărțirea bunurilor succesorale (f.d.87, 88).

La 29 ianuarie 2018 notarul public Chiciuc Oxana a eliberat certificatul de moștenitor legal nr.1662 pentru toată averea succesorală rămasă după decesul mamei Turceac Elizaveta, pe numele fiului Turceac Mihail (f.d.104).

La 01 februarie 2018 Turceac Mihail, în temeiul certificatului de moștenitor nr.1662 din 29.01.2018, a înregistrat în Registrul bunurilor imobile dreptul său de proprietate asupra bunurilor imobile: teren pentru construcții cu suprafața 0,3681 ha, nr.cadastral *****; casă de locuit individuală cu suprafața 126,8m^2, nr.cadastral *****.01; construcție accesorie cu suprafața 22,8m^2, nr.cadastral *****.02, amplasate în *****, r-l Cahul (f.d.16, 102).

La 13 februarie 2018 Turceac Mihail a întocmit testamentul, prin care a testat pârâtei Șendrea Elena din patrimoniul succesoral, care la data decesului îi va aparține cu drept de proprietate: teren pentru construcții, casă de locuit, construcție accesorie, cu nr.cadastral *****,01,02, situate în r-l Cahul, *****, str.*****. Testamentul a fost întocmit la biroul notarial, fiind autentificat de notarul public Chiciuc Oxana /f.d.98/.

Ulterior, la ***** Turceac Mihail a decedat (certificatul de deces nr.11 din 06.09.2018 f.d.87).

La 12 septembrie 2018 pârâta Șendrea Elena, în calitate de succesor testamentar, a depus la notarul Chiciuc Oxana declarația de acceptare a succesiunii rămase după decesul defunctului Turceac Mihail și cererea privind deschiderea procedurii succesorale (f.d.99-100), fiindu-i eliberat la 12 septembrie 2018 certificat de calitate de moștenitor (f.d.101).

La 07 februarie 2019 reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana s-au adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată privind anularea certificatului de moștenitor legal și anularea testamentului.

9. Reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana pretind nulitatea absolută a certificatului de moștenitor legal nr.1662 din 29.01.2018, eliberat de notarul Oxana Chiciuc pentru moștenitorul Turceac Mihail, invocând că nu au cunoscut despre faptul că Turceac Mihail a primit certificatul de moștenitor, în moment ce au existat și alți moștenitori legali, care nu au fost chemați (anunțați) la deschiderea procedurii succesorale, prin ce li s-a încălcat dreptul de proprietate asupra averii succesorale rămasă de la părinți, dreptul la moștenire.

Intimatele și reprezentantul lor, avocatul Stănilă Elena, au vociferat două circumstanțe de fapt ce în viziunea intimatelor ar constitui temeiuri de nulitate a certificatului de moștenitor legal obținut de Turceac Mihail la 29.01.2018 și a testamentului întocmit de Turceac Mihail la 13.02.2028: 1) încălcarea procedurii notariale care a dus la stabilirea viciată a cercului de potențiali moștenitori și neinformarea reclamantelor Gorbatiuc Ana și Crețu Maria despre deschiderea procedurii succesorale; și 2) starea defectuoasă a sănătății testatorului Turceac Mihail, care la scurt timp de la întocmirea testamentului a decedat la *****.

Conform art.216 Cod civil (în red. până la 01 martie 2019), „(*1) Actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută)";* art.217 CC indică că, „(1) ***Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană <u>care are un interes născut şi actual</u>****. Instanţa de judecată o invocă din oficiu*".

Conform art.228 Cod civil, (în red. până la 01 martie 2019), „(*1) Actul juridic a cărui încheiere a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părţi poate fi declarat nul de instanţa de judecată chiar şi în cazul în care autorul dolului estima că actul juridic este avantajos pentru cealaltă parte".*

Cel de-al doilea temei de nulitate invocat – starea sănătății lui Turceac Mihail la momentul întocmirii testamentului din 13.02.2018, este eliminat din start de instanța de apel, or nici o probă administrată în prezenta cauză nu atestă că capacitatea de discernământ a testatorului Turceac Mihail ar fi fost afectată la momentul întocmirii testamentului. Doar niște susțineri verbale ale reclamantelor Crețu Maria și Gorbatiuc Ana cu aluzii la starea sănătății testatarului ce i-ar fi afectat capacitatea de discernământ nu sunt nici pe departe suficiente pentru a constitui și consolida convingerea unei instanțe judecătorești despre existența și veridicitatea anumitor fapte, care în realitate urmează a fi probate, și nu doar declarate.

10. Materialele cauzei atestă că Turceac Mihail a acceptat în termen succesiunea după decesul mamei sale, Turceac Elizaveta, decedată la *****, în baza declarației de acceptare a moștenirii depuse la notarul Chiciuc Oxana la 28.10.2009, depusă în interiorul termenului de acceptare, or acceptarea succesiunii este un act juridic unilateral prin care moştenitorul îşi exprimă propria sa voinţă de a primi moştenirea şi, respectiv, de a deveni în viitor proprietarul bunului moștenit.

Conform certificatului eliberat de Primăria ***** din 30.01.2010, Turceac Mihail în termen de 6 luni după deces a intrat în posesia averii succesorale prin administrarea bunului, plata impozitelor, prelucrarea terenului de lângă casă. Faptul intrării în posesia

de fapt a averii succesorale de către Turceac Mihail îl confirmă însăși reclamantele și intervenienții accesorii.

La 01.02.2010 fii defunctei, Turceac Ion și Turceac Nicolae, au renunțat de la succesiune prin declarațiile autentificate de secretarul Consiliului sătesc Badicul Moldovenesc. La 19.05.2017 Turceac Mihail a depus declarație la notarul Chiciuc Oxana prin care a solicitat deschiderea procedurii succesorale după decesul mamei Turceac Elizaveta.

Defunctul Turceac Mihail a locuit în bunul imobil litigios împreună cu mama sa, Turceac Elizaveta (decedată la*****), iar după decesul ei a continuat să locuiască în casa părintească și a decedat la *****. Din explicațiile pârâtei Șendrea Elena, dânsa a trăit în concubinaj cu Turceac Mihail în bunul imobil litigios din anul 2007, continuând să locuiască în casă după decesul acestuia. Reclamantele Gorbatiuc Ana și Crețu Maria, au cunoscut despre decesul mamei lor, Turceac Elizaveta, fiind prezente la înmormântare, precum și faptul că patrimoniul succesoral după decesul ei a rămas în posesia fiului mai mic, Turceac Mihail. După decesul mamei Turceac Elizaveta, reclamantele Gorbatiuc Ana și Crețu Maria nu au depus cereri cu privire la acceptarea succesiunii, deschiderea dosarului succesoral, includerea în lista succesorală. Ele nici nu au intrat în posesia de fapt a bunurilor succesorale, nu au administrat și nu au participat la administrarea masei succesorale.

Conform art.1432 alin.(1) Cod civil (în red. până la 01.03.2019),, „*moştenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate (cel ce a lăsat moştenirea) către succesorii săi*";

Conform art.1440 Cod civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019), „*(2) Momentul deschiderii succesiunii se consideră cel al decesului persoanei care a lăsat moştenirea sau data rămînerii definitive a hotărîrii judecătoreşti privind declararea morţii lui".*

În conformitate cu prevederile art.55 alin.(1) al Legii cu privire la notariat (în redacția în vigoare la 14.01.2019)*, „notarul, primind informația despre decesul persoanei, deschide procedura succesorală în baza declarației scrise: a) a moștenitorilor legali, moștenitorilor testamentari ori a mandatarilor lor legali de acceptare a succesiunii sau de renunțare la ea".*

Colegiul judiciar reține lipsa dreptului vătămat al reclamantelor Gorbatiuc Ana și Crețu Maria, or ultimele, în calitate de persoane cu vocație succesorală, au cunoscut despre faptul deschiderii succesiunii – adică despre decesul mamei lor, Turceac Elizaveta, însă nu au manifestat interesul de a accepta succesiunea în termenul de 6 luni stabilit de lege, fie prin depunerea declarației la notar fie prin intrarea în posesia de fapt a masei succesorale, și nici ulterior.

În speță, succesiunea a fost deschisă la ***** după decesul Elizavetei Turceac, decedată la *****. Moștenitorul legal de clasa I, Turceac Mihail, a acceptat succesiunea în termenul de 6 luni stabilit de lege, depunând ulterior la notar cerere de eliberare a certificatului de moștenitor legal. Reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana, în calitate de persoane cu vocație succesorală de clasa I, pe parcursul a 9 ani, începând cu ***** din

momentul decesului Elizavetei Turceac și până la 29.01.2018, când a fost eliberat certificatul de moștenitor legal lui Turceac Mihail, au avut posibilitatea de a accepta succesiunea fie prin depunerea cererii la notar, fie prin intrarea în posesia averii succesorale – acțiuni ce pot fi realizate în termen de 6 luni de la deschiderea succesiunii, fie ulterior prin depunerea în instanța judecătorească a unei cereri de constatare a faptului acceptării succesiunii sau de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii.

Colegiul judiciar menționează că reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana nu au utilizat niciuna din cele două modalități de acceptare a succesiunii specificate la art.1516 Cod civil (în redacția în vigoare pînă la 01.03.2019), care indică că „*succesiunea se consideră acceptată cînd moştenitorul* ***depune la notarul*** *de la locul deschiderii succesiunii* ***o declaraţie de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral****”.*

Conform art.1517 Cod civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019), „*Termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei”;* art.1519 Cod civil stipulează că „(*1) Termenul prevăzut la art.1517 poate fi prelungit de către instanţa de judecată cu cel mult 6 luni”.*

Reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana nu s-au adresat în instanța de judecată cu acțiunea privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii după decesul mamei Turceac Elizaveta. Până în prezent reclamantele Gorbatiuc Ana și Crețu Maria (succesorul Butnaru Iana) nu a formulat în prezenta cauză civilă o pretenție de constatare a faptului acceptării de către ele a succesiunii sau de prelungire a termenului acceptării succesiunii, și nici nu au inițiat o procedură judiciară distinctă în acest sens.

Deși reclamantele insistă că a fost încălcată procedura succesorală prin imposibilitatea stabilirii de către notar a întregului cerc al moștenitorilor, ca urmare a ascunderii informației complete de către Turceac Mihail și a prezentării de către acesta a certificatului eliberat de Primăriei în care lipsea informația despre existența surorilor în calitate de moștenitor legali, Colegiul judiciar constată că Crețu Maria și Gorbatiuc Ana, făcând parte din clasa moștenitorilor prevăzută de lege, au dispus de vocația succesorală la moștenirea lăsată de defuncta Turceac Elizaveta, însă nu au pretins la succesiune și nu au acceptat succesiunea în termenul de 6 luni de la data deschiderii ei, și nici după termenul de 6 luni prin inițierea unei proceduri judiciare de prelungire a termenului acceptării succesiunii.

În situația în care reclamantele Crețu Maria și Gorbatiuc Ana au omis să întreprindă orice acțiune în vederea realizării dreptului la moștenire sau la restabilirea anumitor termene succesorale omise, acestea își pierd orice interes față de bunurile masei succesorale, inclusiv și în problema contestării actelor juridice întocmite și realizate de alte persoane cu vocație succesorală. Adică, pentru Crețu Maria și Gorbatiuc Ana la momentul depunerii cererii de chemare în judecată nu a existat un interes personal pentru a pretinde o nulitate a actelor succesorale în conformitate cu art.art.216, 217 Cod civil (în red. până la 01 martie 2019), or interesul acestora a existat (a născut) o perioadă de la momentul deschiderii succesiunii, dar nu este și actual. Iar nulitatea o poate pretinde doar persoana care are un interes născut și actual.

11. Conform art.1557 Cod civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019), „(*1) Certificatul de moştenitor se eliberează după 6 luni din ziua deschiderii succesiunii, în orice timp”.*

În conformitate cu art.64 din Legea nr.1453 din 08.11.2002 cu privire la notariat (în redacția în vigoare la 14.01.2019), *„(1) Certificatul de moştenitor se eliberează de notar moştenitorilor sau statului la locul deschiderii succesiunii în termenul stabilit de legislaţia civilă. (2) Certificatul de moştenitor se eliberează moştenitorilor care au acceptat succesiunea în modul stabilit de legislaţia civilă pe numele tuturor moştenitorilor sau, la dorinţa lor, fiecărui în parte. (5) Pînă la eliberarea certificatului de moştenitor legal sau testamentar, notarul stabileşte cercul de persoane care au dreptul la succesiune şi la rezerva succesorală, prevenind moştenitorul despre răspunderea ce îi revine pentru tăinuirea faptului existenţei altor moştenitori”.*

În speță, la 28.10.2009 Turceac Mihail a depus cerere de acceptare a succesiunii, în termenul de 6 luni stabilit de lege, și primit certificatul de moștenitor la 29 ianuarie 2018. Or, după expirarea termenului de 6 luni de la deschiderea procedurii succesorale, certificatul de moștenitor legal poate fi eliberat moștenitorului în orice timp la solicitarea acestuia, fără acordul altor moștenitori. Așa cum doi frați Turceac Ion și Turceac Nicolae au renunțat la moștenire, iar reclamantele Gorbatiuc Ana și Creți Maria nu au depus cerere de acceptare a succesiunii în termenul stabilit de lege, notarul a eliberat certificatul de moștenitor legal lui Turceac Mihail.

Interesul pentru patrimoniul succesoral a apărut din partea reclamantelor Crețu Maria și Gorbatiuc Ana după ce au aflat că Turceac Mihail a întocmit testamentul prin care a testat întreaga sa avere, care îi va aparține la data decesului, apelantei Șendrea Elena. Anume tendința de a nu admite dobândirea proprietății de către Șendrea Elena a constituit motivul adevărat al acestei acțiuni civile, și nu însăși procedura succesorală care a demarat după decesul defunctei Turceac Elizaveta și a finisat cu obținerea de către Turceac Mihail a certificatului de moștenitor legal. Și aceasta rezultă clar din declarațiile intervenientului accesoriu Turceac Nicolae, care la rândul său a fost și el persoană cu vocație succesorală.

În ședința instanței de apel intervenientul accesoriu Turceac Nicolae a explicat că în anul 2010 a depus declarație la Primărie, renunțând la succesiune în favoarea fratelui Turceac Mihail; toți cunoșteau că casa a fost dăruită de părinți la nuntă lui Turceac Mihail, și urma să-i rămână ultimului, fiind cel mezin în familie. Nimeni din frați și surori nu era împotrivă ca casa să rămână celui mai mic frate. În cazul în care casa rămânea pe numele lui Turceac Mihail, niciodată nu erau să fie pretenții între frați și surori. Ei nu sunt de acord ca documentele să fie perfectate pe concubina Șendrea Elena.

În contextul argumentelor reclamantelor Gorbatiuc Ana și Crețu Maria privitor la nulitatea certificatului de moștenitor legal nr.1662 din 29.01.2018 eliberat de notarul Oxana Chiciuc pentru moștenitorul Turceac Mihail, Colegiul judiciar nu constată nici un temei de nulitate ce ar afecta valabilitatea certificatului de moștenitor legal, atât timp cât interesul reclamantelor Gorbatiuc Ana și Crețu Maria nu mai este unul actual.

Din aceste considerente Colegiul consideră inutil de a oferi apreciere acelor argumente ale reclamantelor, precum că Turceac Mihail ar fi ascuns existența moștenitorilor legali care pretind la succesiune cu scopul de a-i lipsi pe succesori de la succesiune, și că notarul public Chiciuc Oxana nu ar fi stabilit întregul cerc de succesori.

12. Reclamantele invocă că testamentul eliberat la 13.02.2018 de testatorul Turceac Mihail pentru testatara Șendrea Elena este viciat, motivând că Turceac Mihail era bolnav, iar testamentul a fost eliberat la 2 săptămâni de la eliberarea certificatului de moștenitor legal, despre care nimeni nu a cunoscut. Unicul temei de nulitate a testamentului este că certificatul de moștenitor este lovit de nulitate, fiind o consecință, iar testamentul afectează dreptul de proprietate a reclamantelor.

Conform art.1449 alin.(1) Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), „*testamentul este un act juridic solemn, unilateral, revocabil și personal prin care testatorul dispune cu titlu gratuit, pentru momentul încetării sale din viață, de toate bunurile sale sau de o parte din ele”.*

Potrivit art.1469 alin.(1),(2),(4) Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), „*testamentul este nul dacă sunt prezente condiţiile de nulitate a actelor juridice. Dispoziţiile testamentare care contravin legii sau intereselor publice, precum şi condiţiile care nu sînt clare sau contravin una alteia, sînt nule. Testamentul este declarat nul de către instanța de judecată”.*

Conform art.1473 Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), „*valabilitatea testamentului poate fi contestată, în temeiul condiţiilor de nulitate a actelor juridice, de către moștenitorii legali și de alte persoane interesate.*

Potrivit art.224 alin.(1) Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), „*dacă legea nu prevede altfel, actul juridic încheiat de o persoană într-un moment în care nu putea să conștientizeze pe deplin acțiunile sale ori să își exprime voința poate fi declarat nul de instanța de judecată”.*

Conform art. 118 alin.(1) Cod de procedură civilă*, „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel”.*

Nulitatea absolută sau relativă intervine în cazul în care testamentul sau anumite dispoziţii testamentare nu întrunesc condiţiile de valabilitate, de fond sau formă prevăzute pentru actele juridice în general şi pentru testamente în special. Testamentul este nul dacă sunt prezente condiţiile de nulitate a actelor juridice, precum şi dacă nu s-a respectat forma stabilită de lege. Nulitatea poate privi atât testamentul în întregime sau doar anumite dispoziţii testamentare.

În materialele dosarului nu se regăsesc probe ce ar confirma faptul ,că la momentul întocmirii testamentului Turceac Mihail a acționat fără discernământ, nu avea capacitatea de a conștientiza acțiunile sale și de le dirija. Simplu fapt că Turceac Mihail ar fi bolnav, deplasându-se la notar cu ajutorul cârjelor, nu denotă că acesta nu putea acționa cu discernământ. Mai mult, testamentul a fost întocmit în prezența notarului public, rolul căruia este de a percepe voința juridică a părților de a realiza acte juridice, de a verifica

discernământul acestora, dorința clară de a încheia actul notarial conform voinței lor. La caz, notarul public Chiciuc Oxana a autentificat testamentul întocmit de Turceac Mihail la 13 februarie 2018, fapt ce atestă că ultimul a acționat cu discernământ.

Analizând testamentul din 13 februarie 2018, autentificat de notarul public Chiciuc Oxana, Colegiul judiciar constată că actul juridic a fost întocmit cu respectarea cadrului legal în vigoare la acel moment, iar careva temei pentru a declara nul respectivul testament, nu au fost stabilite. Or, conform art.3 alin.(2) al Legii nr.1453 din 08.11.2002 cu privire la notariat (în vigoare la momentul întocmirii testamentului), „*actul notarial, purtând sigiliul și semnătura persoanei care desfășoară activitate notarială, este de autoritate publică, se prezumă legal și veridic și are forță probantă*". Conform art.42 alin.(1),(2) din aceiași Legea, „*la îndeplinirea actului notarial se stabilește identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial (a mandatarului ei) în baza actelor de identitate ale sistemului național de pașapoarte*. Iar, potrivit art.43 din aceiași Lege, „*la autentificarea actelor juridice se verifică capacitatea de exercițiu a persoanelor participante la aceste acte"*. În testamentul din 13 februarie 2018 se menționează că, identitatea testatorului a fost stabilită, capacitatea de exercițiu a fost verificată. Astfel, rezultă că, până la autentificarea testamentului din 13 februarie 2018 notarul public Chiciuc Oxana a stabilit identitatea decedatului Turceac Mihail în baza buletinului de identitate, precum și a verificat capacitatea de exercițiu a acestuia la momentul semnării testamentului. Circumstanțele notate, confirmă respectarea cadrului legal de către notarul public Chiciuc Oxana la autentificarea testamentului din 13 februarie 2018 din numele decedatului Turceac Mihail. Argumentele reclamantelor Crețu Maria și Gorbatiuc Ana invocate în sensul nulității testamentului în instanța de judecată nu și-au găsit confirmarea prin probe pertinente, concludente și utile, și nu pot fi puse la baza unei veritabile constatări a nulității actului juridic.

În lumina celor menționate, instanța de apel conchide, că testamentul lăsat de Turceac Mihai la 13.02.2018, autentificat notarial cu nr.2567, a fost întocmit cu respectarea tuturor condițiilor generale şi speciale de întocmire a actelor juridice autentice şi prin urmare este valabil.

Certificatul eliberat de serviciul cadastral teritorial Cahul din 13.09.2018 atestă că în Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate asupra bunului imobil litigios este înregistrat după defunctul Turceac Mihail (f.d.16).

În partea ce ține de pretenția reclamantelor privind radierea înregistrării dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile, în contextul constatărilor descrise mai sus, aceasta urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, ca urmare a respingerii pretențiilor reclamantelor privind nulitatea certificatului de moștenitor legal nr.1662 din 29.01.2018 și nulitatea testamentului eliberat la 13.02.2018 de testatorul Turceac Mihail pentru testatara Șendrea Elena, or actele juridice sunt în vigoare și produc efecte juridice.

13. Prin încheierea din 12.02.2019 s-a dispus aplicarea sechestrului pe bunul imobil cu nr.cadastral *****, casa de locuit în *****, r-l Cahul /f.d.121/.

Conform art.180 Cod de procedură civilă, „(1*) Măsura anterioară de asigurare a acţiunii poate fi anulată la cererea pîrîtului de către instanţa care a ordonat măsura de asigurare ori de instanţa în a cărei procedură se află cauza. (2[1]) Anularea măsurilor de asigurare a acţiunii se dispune de instanţa de judecată odată cu pronunţarea asupra fondului printr-o hotărîre de respingere a acţiunii. Reglementările referitoare la caracterul definitiv al actului judecătoresc prin care se soluţionează fondul sînt aplicabile integral şi asupra prevederilor referitoare la măsurile de asigurare*”.

Pronunțarea soluției de respingere a acțiunii reclamantelor Gorbatiuc Ana și Butnaru Iana (succesor al reclamantei Crețu Maria) împotriva pârâtei Șendrea Elena, cu privire la nulitatea certificatului de moștenitor legal nr.1662 din 29.01.2018 eliberat de notarul Oxana Chiciuc pentru moștenitorul Turceac Mihail, nulitatea testamentului eliberat la 13.02.2018 de testatorul Turceac Mihail pentru testatara Șendrea Elena, și radierea înregistrării dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile, determină necesitatea anulării măsurii de asigurare a acțiunii, aplicată prin încheierea Judecătoriei Cahul sediul central din 12 februarie 2019.

În baza celor expuse, potrivit prevederilor art.386-389 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar –

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de avocatul Arnaut Alexandru în interesele pârâtei Șendrea Elena.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 05 mai 2023, prin care a fost admisă acțiunea și anulate testamentul, certificatul de moștenitor legal, și dispusă rectificarea înregistrării dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

Se pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează.

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea reclamantelor Gorbatiuc Ana și Butnaru Iana (succesor al reclamantei Crețu Maria) împotriva pârâtei Șendrea Elena, cu privire la nulitatea certificatului de moștenitor legal nr.1662 din 29.01.2018 eliberat de notarul Oxana Chiciuc pentru moștenitorul Turceac Mihail, nulitatea testamentului eliberat la 13.02.2018 de testatorul Turceac Mihail pentru testatara Șendrea Elena, și radierea înregistrării dreptului de proprietate din Registrul bunurilor imobile.

Se anulează măsura de asigurare a acțiunii (sechestrul asupra bunului imobil cu nr.cadastral ***** și casa de locuit), aplicată prin încheierea Judecătoriei Cahul sediul central din 12 februarie 2019.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Vitalie Movilă

Judecătorii Serghei Pilipenco

Evghenii Dvurecenschii